

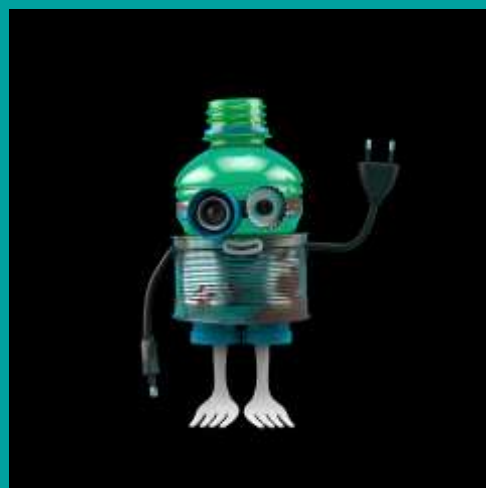

Varianten-avond

Vervolg 'Van-denken-naar-doen' avond

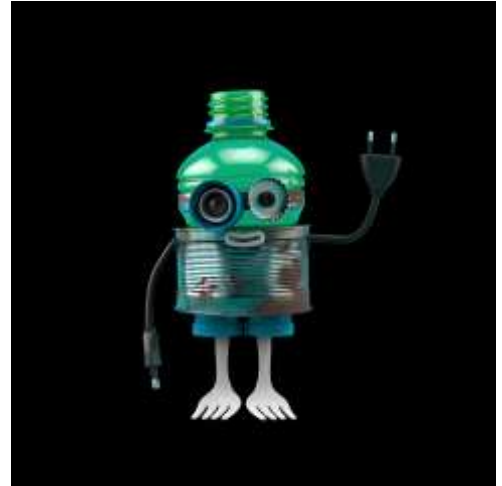
gemeente
Het Hogeland

‘Meer doen met minder afval’

Verlag Varianten-avond 3 oktober 2019

Op donderdagavond 3 oktober 2019, op de gemeentewerf van Winsum, kwamen 10 betrokken Hogelandsters weer bij elkaar. Deze inwoners én anderen waren er eerder ook bij, op de Van-denken-naar-doen avond in juli. Toen ontdekten we samen manieren om te komen tot minder afval. Die inbreng is, samen met alle andere inbreng van inwoners in dit traject, vertaald in varianten voor afvalinzameling. Zijn de varianten voldoende duidelijk? Wat betekenen deze manieren van afvalinzameling voor verschillende typen Hogelandsters? Op deze avond gingen we samen aan de slag om te kijken of we de varianten nog beter kunnen maken.

Doel

Tijdens de Van-denken-naar-doen avond in juli gaven de deelnemers aan dat ze graag wilden blijven meedenken. En dat ze graag terugzagen hoe de oplossingen die ze tijdens die avond gaven, verwerkt werden in de varianten. Deze zomer stelde de gemeente de eerste versie van de varianten op. Dat deed ze met de informatie uit de Van-denken-naar-doen avond, maar ook met de informatie uit het inwonersonderzoek en andere momenten die er waren voor inwoners om hun ideeën te geven. Daarnaast baseerde de gemeente de varianten op landelijke kennis over wat werkt en wat niet, op weg naar minder afval, op eigen ervaringen en op ervaringen van andere gemeenten.

Opzet van de avond

Tijdens de varianten-avond legden we de voorlopige varianten voor aan de groep. We gaven aan op basis van welke informatie ze zijn opgesteld. En ook op welke manier de oplossingen van de groep terugkwamen in de varianten. Daarna gingen we aan de slag. We bekeken wat de varianten betekenen voor inwoners. Daarvoor kropen we in de huid van verschillende types Hogelandsters: zogenaamde persona's. Wat zijn de gevolgen voor elk van hen? Zo haalden we praktische bezwaren en mogelijke kinderziektes uit de varianten. Met de opmerkingen van de groep tijdens deze avond scherpen we de varianten verder aan. Eind 2019 peilen we onder Hogelandsters wat zij de beste variant vinden. Tenslotte beslist de gemeenteraad. Dat gebeurt begin 2020.

Aan het einde van de avond spraken we over de mogelijkheden van inwoners om zelf initiatieven te nemen, bijvoorbeeld een Zero-Waste Hogeland community en/of facebookpagina. Daarbij gaf de gemeente aan welke financiële mogelijkheden daarvoor zijn vanuit het Nationaal Programma Groningen (NPG).

Persona's

In deze paragraaf laten we zien hoe we tijdens de avond vanuit het perspectief van verschillende Hogelandster gezinnen naar de varianten keken. We hebben gewerkt met persona's die realistische gezinnen uit het Hogeland vertegenwoordigen. We stelden per persona de volgende vraag:

1. Welk effect hebben de varianten op de persona als het gaat om afvalvermindering en afvalscheiding?
2. Tegen welke mogelijke problemen loopt de persona per variant aan? Maak deze problemen zo groot mogelijk.
3. Zijn er mogelijke oplossingen voor de persona nodig waardoor afvalvermindering en afvalscheiding meer effect hebben?

Vanuit de volgende persona's bekeken we het effect van de varianten:

1. Mascha & Klaas

Maak kennis met Mascha. Zij woont met haar man in Uithuizermeeden. Ze hebben twee jonge kinderen die allebei nog in de luiers zitten. Ze hebben een mooi ruim huis in de hoofdstraat met een grote tuin. Beide werken ze, Mascha parttime en hij heeft een eigen bedrijf. Ze hebben de luxe van twee auto's en genieten van een uitgebreid sociaal leven.

2. Rianne

Maak kennis met Rianne. Rianne is net klaar met haar opleiding en heeft een huisje weten te vinden in een klein dorp zonder voorzieningen. Het is een leuk huisje met een kleine binnenplaats, niet veel ruimte buiten, maar net voldoende om te kunnen zitten. Ze heeft geen auto en moet haar rijbewijs nog halen. Daar moet ze eerst flink voor sparen want goedkoop is het niet. En ze moet rondkomen van een bescheiden inkomen.

3. Lammert en Lien

Maak kennis met Lammert en Lien. Zij wonen hun hele leven al in Het Hogeland, niet ver bij de Waddenzee vandaan. Ze zijn allebei met pensioen en hun drie kinderen zijn het huis uit. Ze hebben wel twee katten en een hond. Ze hebben een royale tuin met veel groen en verbouwen zelf wat groenten. De laatste tijd gaat het wat minder bij het onderhoud van al dat groen. Lammert is met zijn versleten rug wat minder mobiel dan vroeger.

De uitkomsten per persona:

1. Mascha & Klaas

Met twee kinderen in de luiers zit de grijze container snel vol en gaat stinken. Bovendien gaat dit hen extra geld kosten, omdat er veel kilo's in de grijze container komen. Voor Mascha en Klaas is een financiële prikkel echter geen stimulans: ze kunnen het immers gemakkelijk betalen. Een papiercontainer zou voor hen wel handig zijn. En omdat ze genoeg ruimte hebben, is een extra container geen probleem. Bovendien hebben ze twee auto's en kan er altijd wel iemand van hen overig afval even wegbrengen. Een BEST-tas is wel een uitkomst, voor hen is dat makkelijk. Voor deze persona is het belangrijk om aan te geven wat waar in moet: wat mag er nog in grijs? De focus op bewustwording. Andere mogelijkheden voor deze persona is het meer stimuleren van bijvoorbeeld een composthoop of door lokaal meer hergebruiken van bijvoorbeeld snoeiafval. Verder zou een 'Het Repair café komt naar je toe'-actie helpen. En als de luierbakken blijven, zou dat mooi voor hen zijn. Ook zouden Mascha en Klaas kritischer kunnen inkopen om te komen tot minder afval.

2. Rianne

Inwoners in de situatie van Rianne gaan helemaal geen afval scheiden. Rianne krijgt vanwege haar minimuminkomen namelijk kwijtschelding van afvalstoffenheffing. Ze hoeft niks te betalen, hoeveel afval ze ook aanbiedt. Er is daarmee geen financiële prikkel. Vanwege ruimtegebrek kan ze sowieso maar 1 (liefst kleine) grijze container kwijt. Daar stopt ze dan ook alles in. Ze scheidt dus geen afval, zelfs al zou ze het best willen. Zelfs papier gaat in de grijze bak, want ze heeft geen vervoer. En ook geen plek om papier op te slaan tot iemand het komt halen. Zoals de varianten er nu uitzien, geven de Plusvarianten de enige mogelijkheid om tot minder afval of tot iets van afvalscheiding te komen. Een oplossing voor Rianne zijn verzamelcontainers. Plaats deze in de buurt van dit soort woningen en voor mensen zonder gemotoriseerd vervoer. Dat zou in elk dorp moeten! En laat ook minima op één of

andere manier wél voor de lediging van de grijze container betalen. Anders helpt het niet. Grof vuil zetten deze mensen gewoon aan de straat, omdat laten ophalen geen optie is. De kosten hiervoor kunnen zij gewoonweg niet betalen. Zoek ook daar een oplossing voor.

3. Lammert & Lien

Lammert & Lien hebben geen moeite om variant 1 en 2 te halen. Ook als de grijze container maar één keer per drie weken opgehaald wordt, redden zij dat prima. Ook met de kattenbakkorrels erbij. Een papiercontainer zou wel handig zijn, met pakketjes die bezorgd worden en de kranten die ze lezen. Bovendien wonen zij ver weg van voorzieningen, dus dan is zo'n papiercontainer wel handig. Lammert en Lien hebben veel groenafval, een deel daarvan is grof groenafval. Dat kunnen ze deels zelf composteren, maar voor hen is het wel erg handig dat grof tuinafval 2x per jaar gratis opgehaald wordt. Dat geldt ook voor grof vuil. Ook is het, voor hen een goed idee om grof tuinafval altijd gratis te kunnen wegbrengen naar de milieustraat, en dat niet te beperken tot 4x per jaar. Ook vaker laten ophalen is voor Lammert en Lien erg fijn. Door Lammert zijn slechte rug wordt wegbrengen steeds lastiger. Óf ze moeten geholpen worden door vrijwilligers, óf het gaat hen meer geld kosten als ze het willen laten afvoeren. Lammert en Lien hebben geen behoefte aan de Plusvarianten. Een BEST-tas is niet nodig. Zoveel spullen hebben ze niet meer en als er voldoende andere mogelijkheden zijn, voegt deze tas niet zoveel toe. Bovendien vinden ze zo'n BEST-tas wel een risico: wat doe je aan zogenaamde 'afvaltoeristen' die de tas al leeghalen voordat de gemeente de tas ophaalt, en wat blijft er van de inhoud over als het flink regent?

Wensen

Er moet structurele aandacht komen voor afval en voor het scheiden ervan. We moeten inwoners bewust maken van de noodzaak ervan. Hierbij is communicatie over “wat mag waar” erg belangrijk. Maak het mensen gemakkelijk om te scheiden. Er werden op de avond veel vragen gesteld over de financiering en de kosten van afvalinzameling. “Gratis inzamelen, dat bestaat natuurlijk helemaal niet”, gaf een inwoner aan, “dat wordt verrekend in het tarief”. En de keuze om plastic na te scheiden betekent wel een vollere grijze bak. Het vult de grijze container en daar betaalt de inwoner voor.

Aanbevelingen

- Iedereen was het erover eens dat het Diftar+ systeem een goede manier is om afval te verminderen en afvalscheiding te stimuleren.
- Verstrek papiercontainers waar het kan. Plaats papierbakken in wijken waar mensen geen ruimte hebben voor een papiercontainer.
- Verruim de openingstijden van de milieustraten. En communiceer beter hierover. Bijvoorbeeld over dat Usquert elke eerste zaterdag van de maand ook open is en Groningen elke zaterdag.
- Zet bij supermarkten meer containers neer voor verschillende typen afval die je kunt inleveren. Daar komen mensen toch regelmatig. Zo maak je afval scheiden makkelijk.
- Inwoners met een minimaal inkomen moeten de mogelijkheid houden om minder te betalen voor afval, maar toch een financiële prikkel krijgen om te scheiden en tot minder afval te komen.
- Laat het wegbrengen naar milieustraten altijd gratis zijn. Beperk het niet tot 4x per jaar.
- Laat grof huisvuil en grof tuinafval 2x per jaar gratis ophalen.
- Laat luierscontainers staan (alleen geopperd vanuit persona Mascha & Klaas). Hierbij is de mogelijkheid om een extra grijze container aan te vragen voor mensen met kinderen in de luiers niet overwogen.
- BEST-tas: vanuit persona's Mascha & Klaas en Rianne gezien is dit een goed idee. Er waren wel praktische bezwaren, en zorgen over situaties waarbij het regent of zogeheten afvaltoeristen die de tassen al leeghalen voordat ze opgehaald zijn.
- Stimuleer lokaal hergebruik van grof tuinafval door faciliteren/stimuleren van een lokale composthoop.

Tabel 1: overzicht van voorkeur voor varianten en voorzieningen per persona

	Variant 1	Variant 2	Keukenemmer	Papiercontainer Nee-nee sticker	KCA inzamelhaltes	BEST tas	Luiers
Mascha en Klaas	X			X		X	X
Rianne	X		X	Ondergronds	X	X	
Lammert en Lien		X		X			

Wat doen we met de reacties?

Reacties tijdens deze bijeenkomst gebruikt de gemeente voor het verder aanscherpen van de varianten. En voor het maken van het beleid voor afvalinzameling. Uit de varianten-avond blijkt dat het voor inwoners moeilijk is een keuze te maken tussen de varianten. Het is lastig een inschatting te maken van het effect ervan. Er waren vragen over de effecten van de voorgestelde varianten als geheel, en van de verschillende maatregelen voor afvalscheiding en -vermindering eruit. De gemeente gaat daarom voor inwoners in beeld brengen wat de effecten per variant en van de extra voorzieningen zijn. Zo kunnen we inwoners duidelijke informatie geven, waardoor ze beter hun voorkeur kunnen aangeven. Verder gaan we op zoek naar een manier om inwoners met een minimum inkomen en kwijtschelding van de afvalstoffenheffing, toch een financiële prikkel te geven om afval te scheiden en te verminderen. Een toelichting over hoe we de reacties van deze avond verwerkt hebben in de varianten volgt na de informerende bijeenkomst met de raad over de varianten.

Eigen initiatieven van inwoners

In het laatste deel van de avond maken we kennis met Zero Waste Groningen. Dit is een initiatief uit de stad Groningen van mensen die proberen zo afvalvrij mogelijk te leven. Zij hebben daarvoor een facebookgroep opgericht. De mensen van Zero Waste Groningen delen graag hun ervaringen met de groep die vanavond bijeen is, plus de mensen die de eerdere varianten-avond bezochten. Hun aanpak, waar ze tegenaan liepen en bekijken of er mogelijkheden zijn in samenwerking. Gevraagd is of de bezoekers van de avond interesse hebben om in een aparte bijeenkomst van gedachten te wisselen met Zero Waste Groningen. Een aantal mensen heeft zich opgegeven, een afspraak volgt. De gemeente faciliteert hierin, maar de afspraak vindt onderling plaats.

Daarna geeft de gemeente uitleg over financiering van initiatieven vanuit het Nationaal Programma Groningen (NPG). Het NPG stelt geld beschikbaar aan gemeenten en initiatieven die de leefbaarheid in dorpen en wijken verbeteren. Daar vallen ook afvalvermindering en duurzaamheid onder. Voor projecten en initiatieven tot 10.000 euro kan men terecht bij het loket leefbaarheid. Daarnaast stelt de gemeente Het Hogeland net als de andere aardbevingsgemeenten een lokaal programmaplan op. Daarin staat hoe we het geld willen besteden dat we krijgen vanuit het Nationaal Programma Groningen. Dit programmaplan stellen we samen met inwoners op.

Vragen

Aan het eind van de avond werd een vraag gesteld naar de visie van de gemeente op de verbetering van de gehele afvalketen, en op circulaire economie. De invloed van een gemeente op de gehele afvalketen is beperkt. Net zoals de invloed van een gemeente op de manier waarop bedrijven omgaan met verpakkingsmaterialen. Landelijk werken de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de branchevereniging NVRD wel samen aan afspraken hierover. Ook zijn we als gemeente Het Hogeland bezig met het opstellen van beleid voor circulaire economie. Dat staat voor 2020 op de agenda.

We sloten we de avond af rond 21.30 uur. Enkele Schonelandsters praatten nog na en stelden hun laatste vragen aan medewerkers van de gemeente.